

Előzetési feltételek
helyben házhoz hord-
va vagy vidékre postán
küldve:

Egész évre 6 frt — kr
Fél évre 3 frt — kr
Negyedévre 1 frt 50 kr

Hirdetések díja:

□ centiméterenként 3
kr. Kereskedők és gyá-
rosok külön árkedvez-
ményben részesülnek.
Bélyegdíj 30 kr.

Nyitltér sora 20 kr.

KÖZÉRDEK

POLITIKAI, TÁRSADALMI ÉS KÖZGAZDASÁGI LAP.

Szerkesztői iroda

kiadóhivatal:

Nagyenyedi Könyv-
nyomda és Papíráru-
gyár Részvénytársaság
Főter 38. szám alatt,
hova ugy a lap szelle-
mi részét illető köz-
lemények, mint az
előfizetések és
hirdetések bér-
mentesen küldendők.

Kéziratok nem adat-
nak vissza.

Megjelenik hetenkint kétszer: csütörtökön és vasárnap.

Az expozé.

Nagyszabásu, mélyen átgondolt beszéd kíséretében tette le a képviselőház asztalára Lukács László pénzügyminiszter a magyar korona országainak az 1898. évre szóló költségvetését, és az óriási számanyag áttekinthető csoportosításával tiszta képét adta az államháztartásnak. Nem kellett a pénzügyminiszternek előbb a betervezett költségvetés realitását és a különböző számoszlopok indokolását kifejtene, hogy előidézzé azt a benyomást, miként pénzügyeink állapotának őszinte képét mutatja e költségvetés a képviselőháznak, és midőn mégis arra a 25 millió frttal kedvezőbb eredményre hivatkozik, melyet az 1896. évre szóló zárszámadások felmutatnak, akkor ez azért történt, hogy bebizonyítsa, mily szigoruan jár el, midőn a következményeket levonja és az 1898. évi fölösleget csak 75,721 frttal irányozza elő.

Az 1898. évi költségelirányzatból örömmel látjuk, hogy az egyes miniszteriumok bölcs mérsékletet tartottak szem előtt, másrészt azonban nagyobb követeléseket emeltek a pénzügyminiszterrel szemben, ahol jövedelmező kiadá-

sokról van szó, a forgalom, mezőgazdaság, közoktatás és közigazgatás emelése végett. És ezek a kiadások úgy vannak előirányozva, hogy 1898-ra 7-8 millió frttal többet tesznek ki a folyó évre előirányzott kiadásoknál. Ez összegből az állami üzemek fejlesztése 4-3 millió frtot emészt fel, különösen a posta, távirtda, telefon, vasutak, dohányjövődék és bányák igényelnek nagyobb kiadásokat, de ezeket kiegyenlítik a megfelelő magasabb bevételek.

A belügyminiszteriumnál 101.668 frt több kiadás esik a vármegyék közigazgatási, árva- és gyámügyi kiadásaira, 103,667 frt az anyakönyvi hivatalokra, 66,997 frt közegészségügyi költségekre és 322,679 frt közbiztonsági kiadásokra.

A kereskedelemügyi tárca több szükséglete 3.836,934 frt. Ebből esik 70,000 frt az államvasuti hivatalnokok fizetés-emelésére; 120,000 frt az állami utak szükségletére; 86,024 frt ipari és kereskedelmi szakoktatásra, körülbelül 50,000 frt egyéb ipari és kereskedelmi célokra, „hogy a mostoha gazdasági viszonyok közt levő vidékek lakosságának a gyári és házi ipar terén való foglalkoztatása, ugyszintén a kisiparosoknak modern munkaeszközökkel leendő

ellátása érdekében fokozottabb tevékenységet lehessen kifejtenei.” 1-5 millió frttal emelkednek a posta-, távirtda- és telefonigazgatás költségei; 1-8 millió frttal növekesznek az állami vasutak kiadásai.

A földművelésügyi tárca rendes kiadásai 871,952 frttal növekesznek. E jelentékeny emelkedésnek általános indoka mezőgazdaságunk válságos helyzetében van, „melynek javítása érdekében a kormány határozottabb tevékenység kifejtésére van utalva”. 55,839 frttal emelkednek az állami erdők kiadásai. Új kiadásként jelentkezik a kopár területek befásítása czéljából erdőszítési és csemetekerti munkálatokra s magvak beszerzésére nyújtandó pénzesegélyek czímén előirányzott 50,000 frt. A gödöllői koronauradalom és állami lótenyészintézetek költségei 116,291 frttal növekesznek. 304,203 frt több szükséglet mutatkozik az állattenyésztés és tejgazdaságnál. 53,703 frttal nagyobb összeg irányoztatik elő a szőlészet és borászat czéljaira és 126,143 frt több szükséglet jelentkezik a mezőgazdaság különböző ágainál, főképen a kertészet és gyümölcsészet fejlesztésére. 147,000 frttal emelkedik a szükséglet a mezőgazdasági munkás- és cselédügyek ki-

TÁRCZA.

Dalok a csókról.

I.

Oh mennyit irtak már az édes csókról
S a költők csókját mennyien
Olvasták, bárha némelyik közülök
Nem is csattant el sohasem.

Jobb minékünk . . . Nem költői a csókunk.
De édes titkunk, angyalom,
Nem olvassák azt mások s tán magunk is
Ezért nem olvassuk nagyon.

II.

Én megcsókolak s te e csókot
Visszaadod szived szerént;
Igy gyűlik össze csók a csókra,
Mint rim a rimre es csináljuk
A számtalan szép — költeményt.

III.

Beszélgésünk végével a sűrű
Költői pontok: csókjaim,
Melyek után elandalogva, lassan
Meggzúnnak édes szavaim;
De megtörténik, hogy elhallgat
Soká mindkettőnk ajaka,
Ha közénk ül nagy és unalmas
Gondolatjelként — a mama.

IV.

Emlékszem még, hogy mily nehezen
Viszonzád első csókomat,
S mikor megtörtént, ijedtvedben
Sokáig elállt a szavad.
Vigasztalalak, míg nem én is
Majd könnyeztem könnyed miatt,
De akkor meg vigasztalásul
Te adtad a — másodikat!

Gyulafehérvári Lantos.

A világosi tragédia a csár palotájában.

Irta: Milassin József.

A téli palotában, a csároknak szentpétervári nagyszerű palotájában járkálva nemrég, ugyancsak nem gondoltam arra, hogy e felülmulhatatlan pazar fényű termekben fog valami oly távol, édes hazánkra emlékeztetni.

Szomorú, igen szomorú emlék!

Szemünk káprázott még az itt látottaktól. Pazarabb fényt, több drágaságot a világ semmi más fejedelmi palotája fel nem mutathat.

Oroszország világhatalmának, óriási gazdagságának élő hirdetője e palota a Néva partján.

Egész cikksorozatot kellene írnom, ha csak felületesen is akarnám ismertetni.

Ezuttal csak a marschall-terembe akarom bevezetni olvasóimat.

E marschall-terembe Nagy Péter trónteremből jutnak, mely azért is tarthat világtörténelmi jelentőségre igényt, mert e teremben fogadja a csár minden újevkor a diplomáciai testület üdvkivánatait aranysókkal telehimzett vörös bársony draperiás arany trón előtt. Ugyaníly draperiával vannak bevonva a falak s a jaspis oszlopok közt az asztal, a földig érő kargyertyatartók és minden színezüsből van.

Az orosz diplomácia czélatosságával van bizonynyal e terem a diplomaták fogadására kiválasztva, hogy át kelljen menniök ezeknek a szomszédos marschall-teremen s ez emlékeztesse őket Oroszország világhódító nagy hatalmára.

Mert a marschall-terem Oroszország hódító hadi dicsőségének szentélye.

Egyáltalában Oroszország minden hadi dicsőségének szintere művészi festményekben meg van örökítve.

Bizony szomorú az összehasonlítás!

Nézzük meg a mi keptárainkat. Hány kepben van nálunk megörökítve a magyar dicsőség?

adásainál olyan munkások és cselédek jutalmazására, akik hosszabb ideig vannak egy munkaadónál; továbbá munkáslap és nyomtatványok kiadásának támogatására, végül gazdasági munkálatok zavartalan menetének biztosítására.

972,394 frttal emelkednek a vallás- és közoktatásügyi tárca kiadásai, iskolák szaporítása, néptanítók helyzetének javítása és a tárca körébe tartozó valamennyi intézet fejlesztése céljából.

A pénzügyminiszter nagy beszéde, amely olyan magaslaton mozgott, minőt csak Lukács pénzügyminiszter beszédei alkalmával szoktunk meg, az egész házra szokatlan nagyszerű benyomást gyakorolt. Megszoktuk ettől a par excellence financiértől, hogy expozéi hijával vannak a frázisoknak, hanem csupa megdönthetetlen igazságokat és meg nem támadható tényeket foglalnak magukban. Idei expozéjában, mely csaknem másfél órát vett igénybe, önmagát felülmulta Lukács pénzügyminiszter és e beszéddel biztosította magának a képviselőház zajos és osztatlan tetszését, hanem az egész nemzet dicséretét és helyeslését is. Magyarország végre hozzászokott, hogy nemcsak frázisokkal, üres szavakkal és szép mondásokkal számol, hanem reális tényekkel és örökké igaz számokkal is, és ezt a művészetet Lukács László pénzügyminisztertől tanulta a nemzet.

Másolat. 95.925. szám. M. kir. belügyminiszter. Kőrrendelet valamennyi törvényhatóságnak. A keresk. m. kir. miniszter ur 1897. évi október 3-án 56.007. sz. a. kelt átirata folytán felhívom a törvényhatóságot, hogy szigorúan utasítsa a területén fekvő toloncz-állomások vezetőit, miszerint ezentúl toloncz-, illetve kényszer-

utlelevelet munkás-csapatok és a toloncz-szabályzat 2. §-ában felsorolt kategóriákba nem tartozó egyének részére ne állítsanak ki, minthogy azok, a keresk. m. kir. miniszteriummal egyetértőleg létre jött megállapodás szerint, a vasuti közegek által többé nem fognak elfogadtatni. Egyszersmind felhívom a törvényhatóságot arra is, hogy a keresk. m. kir. miniszter ur részéről a m. kir. államvasutak igazgatóságához 1897. évi október 3-án 56.007. sz. a. intézett és másolatban idezart rendeletében foglaltak felől a nagy közönség, de kiváltképen a munkaadók és munkások, az eddigi gyakorlat követéséből származható következményekre a lehető legkiterjedtebb módon figyelmeztessenek. Budapest, 1897. év november 8. A miniszter helyett: Latkóczy Imre s. k. államtitkár.

Sz. 16923/897. Alsófehér vármegye alispánjától. Valamennyi járás tkts. főszolgabírájának és mindenik város tkts. rendőrkapitányának. Midőn a fenti rendeletet tudás és az eltolonczozásoknál követendő szigorú alkalmazkodás végett közlöm, egyben felhívom, hogy a csatolt kereskedelmi miniszteri rendeletben foglaltakat ugy a nagy közönségnek, mint főleg a munkaadók és munkásoknak hozza tudomására. Nagy-Enyed, 1897. november 19-én. Csató János kir. tanácsos, alispán.

Országgyűlés.

A lefolyt hét politikai karakterét bátran jelezhetjük e két szóval: magyar Wolf-ok. A magyar képviselőház függetlenségi és 48-as pártja, megirigyelve a bécsi Wolf-nak és társainak szereplését, jónak látta Budapesten folytatni azt a sajnálatos komédiát, amit Wolf és kebelbarátja Schönerer Bécsben inszenizáltak. Justh Gyulát és társait elragadták a bécsi, hírhedtté vált események és egyéni hiúságból, szereplési viselkedésből, csak is azért, hogy szerepelhessenek, nem tekintve az ország érdekeit, a komoly, válságos pillanatokat, a beláthatatlan bonyodalmakat, melyeket esetleg éretlen viselkedésökkel előidézhetnek: obstruál-

nak és egyedüli indokuk az, hogy pártérdek követeli ezt tőlük. A haza sorsát szembe állítják egy másodrendű pártérdekkel!! Nem pártérdek, hanem lelki és gondolatszegénységük diktálja ezt nekik, és itt még az a melegség sincs, mint Wolfnak, hogy ő a nemzeti érdeket védte, mert Justhék eljárásában sem nemzeti, sem politikai, sem társadalmi érdek nincs, az egész egy szerepszerű és politikai éretlenséget bizonyító személyes hetvenkedés. És hogy állításainkban nem tulozunk, hivatkozunk a napi sajtóra, mely, élén a par excellence ellenzéki Budapesti Hírlap-pal, elítéli Justhék eljárását, de hivatkozunk magára a párt két legkiválóbb tagjára, Eötvös Károlyra és Komjáthy Bélára, kik szintén elítélik a meggondolatlan párttagok viselkedését.

E „magyar Wolf“-ok tehát már hétfőn, az új provizóriumos törvényjavaslat beterjesztésekor megindították hajszájukat és sikerült is nekik a magyar képviselőházzal négy munkanapot elpazaroltatni, és mivel? üres beszédekkel. Pichler, Sima, Papp Elek, Marjáy, Barabás és több hason kaliberű 48-as politikus ohajtja a hazát megmenteni és függetlenségét kivívni: és egy hétig vitatkoznak azon, hogy a javaslat mely bizottsághoz utasíttassék. Nos hát nem nélkülözi-e ez eljárás minden józan politikai gondolkodásnak még a látszatát is?

Csütörtökön zárták be a vitát, pénteken voltak a záró beszédek és megtörtént a szavazás is. A nemzeti és a néppárt is a kormány indítványa mellett szavazott és Apponyit, amikor szavazott, a többség zajosán megéljenzte, a híres magyar Wolfok pedig lezúgták. Az egész hétnek eredménye pedig semmi, a jövő sorsa bizonytalan és nem lehet annak biztosítására munkálkodni, mert néhány uri embernek ugy tetszik, hogy a bécsi hecczek elmúltával a nagy közönségnek újabb botrányokkal kedveskedjék és hatalmát egész fényében tündököltesse. Hogy ez által a haza sorsán út veszélyes sebet, az mellékes, csakis Justh és Hentaller uraméknak jusson minél több az olcsó dicsőségéből.

Pedig történelmünk ezeréves lapjai fenn hirdetik a magyarok vitézségét, melytől — nem is régen volt — visszhangzott egész Európa.

De visszhangzott a dicső mult századokban is.

Nagy szabadságharcunknak vannak még élő tanúi; az elhunyt hősök, vértanuktól maradtak fenn arcképek; ma még meg lehetne festetni a dicső csaták képeit tájakkal, korhű alakjaival. Később már aligha lesz így lehetséges.

A jövő nemzedékek előtt nem csak szent emlékek lennének ezek, de oltárai a hazaszeretethez s ez oltár fénye évszázadokon át buzdítná tette, hazafiságra a késő nemzedéket.

Az orosz téli palotának marschall-termében ott van minden orosz marschall korhű arcképe, ki győzedelmes csatában részt vett. Végtelen sora a hősöknek. A nemzet maradaudó hála-emléke hősei iránt.

Minden orosz katona büszkesége, hősieségének egyik emeltyűje, hogy egykor az ő arcképe is helyet foglaljon itt.

Óriás nagy terem ez, melynek falait nyolcz nagyobb festmény díszíti. Ezek közül hat kizárólag orosz érdekű. A hetedik a világhírű Horace Vernet becses, nagy fest-

ménye, a „Volai csata 1831-ből.“ Megrázó, idegizgató, történetű kép, harczó, diadalmas, haldokló alakjaival. Egy élő lapja a történelemnek, oly művészetrel festve, amelyre csak a nagy csatafestő, Horace Vernet esztéje képes.

Az ajtón túl fekvő falon van, a fal egész hosszát elfoglalva, Willewalde képe, a terem nyolczadik nagy képe.

Történelmünk legszomorubb, legsötétebb gyászlapja megörökítve: „A világsi fegyverletétel 1849-ből.“

Könny tolu szemünkbe s végigfut arczunkon. Letöröljük, s idő telik belé, míg nedves tekintetünk tisztán láthat.

Talan jobb is lenne nem látni... A közepén két alak domborodik ki:

Görgei és Paskievits herczegé.

Mily ellentét!

Lóháton ül mindkettő.

Görgei tábornoki vörös egyenruhájában; a győzelmes orosz hadvezér az orosz tisztek fehér öltönyében, szürke köpenyvel, diadalmas tekintetével nézve a legyőzött magyar hadvezérre, keresve ennek tekintetét, de hiába.

Görgei szemét a földre szegzi. A lélekbuvarnak való nehéz feladat kideríteni, hogy a kétségbeesés, megtörttség, fájdalom, vagy a

dacz kifejezését örökít-e meg a nagy művész e szánandó, sápadt arczon, melyet még szánandóbbá tesz az állat átkötő szalag, a legujabb sebhely takarója.

Paskievits herczeg arca nyugodt, hideg, diadalmas.

E perczen mindent feledni látszik. Csak diadalmat élvezi, amint utóbb büszkén jelenté czári urának:

„Magyarország felséged lábainál fekszik!“
Typikus, arisztokratikus, de igazi orosz arcz.

Körülte fényes tábornokars a háttérben, beláthatlan messzeségig, az orosz ezredek fehér egyenruháikban.

A nagy kép felét az oroszok, másik felét a magyarok foglalják el, mértani egyenlőségben, vörös-barna egyenruháikban.

A kép colorithje kiténő s erre a staffage maga adta meg a művésznak a legszebb színezetet.

A fehér-szürke és a vörös-barna színvegyületek kirívó élénk ellentétje, hozzá a sik tér, az ég, a felhők, a távol színezete már magában is a színpompa oly élénk tarkaságát nyújtja, melyet még egy kisebb művész is bravourral aknáztatott volna ki, hát még Willewalde!

Ez a mai nap politikai signaturája. Mint érdekes esetet felemlítjük még, miszerint a beszercei választókerület több szabadelvű párti választópolgára Fluger Károly beszercei országgyűlési képviselőnek a község-nevekről szóló törvényjavaslat tárgyalása alkalmával követett magatartását az illető képviselőre szász választói által gyakorolt presszióknak tudván be, nyilatkozatban tiltakozik a képviselő ilyen presszionálása és utasításával való ellátása ellen; egyben a képviselő ellen is, bár burkoltan, bizalmatlanságot fejez ki. Az öreg Fluger is elmondhatja magáról, hogy nem is mindig olyan kényelmes az a képviselői állás, pláne ha az ember néha magát kameleon színeibe burkolja.

Román nemzetiségi akció.

Nagy-Szebenben Lukács és Ratiu elbárátaikkal titkos tanácskozást tartottak, melyben elhatározták, hogy a bécsi és prágai események hatása alatt kialakulóban lévő új helyzetet ki fogják a román nemzetiségi politika érdekében használni. Erre az utasítást Bukarestből vették, ahol liberális és konzervatív körökben egyaránt azt hiszik, hogy a magyar függetlenségi párt ama magatartása következtében, melyet a provizórium kérdésében elfoglalni készült, a perszonál unió kérdésével kapcsolatosan Magyarország és Ausztria között súlyos válság fog kitörni és ezt az alkalmat a románoknak ki kell a maguk előnyére zsákmányolniuk.

Terve van veve, hogy a községek neveinek megállapítása tárgyában beadott törvényjavaslatot fogják ürügyül felhasználni arra, hogy az ország különböző részeiben a meetingek egész sorát tartsák és pedig akkor, mikor a függetlenségi párt megkezdte a maga meetingjeit a provizórium és a kiegyezés ellen. Ha a belügyminiszter a függetlenségi pártnak e meetingeket megengedi, a románoktól sem tagadhatja meg.

Az első meetinget Nagy-Szebenben tartanak meg. Egy Curtzán nevű kalandos paraszt vállalkozott Tiliska, Szelistye, Po-

jána, Resinár, Vestem, Boitza, Felek, Tal-mács, Porcesesti stb. községek bejárására, hogy a parasztokat Szebenbe csóditse. Fel-szólították közreműködésre e községek pap-jait és tanítóit is. A gyűlést csak huszon-negy órával később akarják bejelenteni, hogy meglepjék a közigazgatási hatóságokat. A szebeni gyűlést nyomban követné az Arad, Brassó, Fogaras, Szilágy-Somlyó, Zilah, Na-szód, Beszerce, Nagy-Bánya, Szászváros, Körösbánya, Lugos, Lippa, Hátszeg, Karán-sebes, Déva, Offenbánya, Topánfalva, Boros-Jenő, Segesvár, vármegyénkben Abrudbá-nyán és Gyulafehérvárt tartandó népgyű-lesek.

Selyemtenyésztés.

Akkor, midőn a mezőgazdaság az egész világon nagy válság nyomása alatt vonag-lik, mely alól egyetlen ország sem képes szabadulni, kiváló figyelemmel kell oda hatni, hogy a mezőgazdaság és a gazdák válláról levegyük ama terhek egy részét, melyeknek viselésére e válság folytán kez-denek képtelenek lenni. A mezőgazdaságot meg kevésbé lehet önmagára hagyni, mint az ipart, sőt ellenkezőleg, folytonos tanít-ásra, támogatásra és vezetésre van szük-sége.

A nagy versenyben, melyet Magyarországnak Oroszországgal és Amerikával kell ki-állnia, pozícióink Európa szívében állandóan nem védhet meg bennünket elég sikeresen és eszközökről és utakról kell gondoskod-nunk, hogy a nyugatról és keletről ránk zuduló verseny rohamának erősen és jól felfegyverkezve ellenállhassunk. És csak három fegyver van, melyekkel a versenyt leküzdhetjük. Az egyik eszköz, hogy kis-gazdáinkat bevezessük a háziipar titkaiba. A második a mezőgazdaság intenzívitása.

A harmadik hatalmas fegyver a mező-gazdaság mellékágainak kihasználása és terjesztése és ezek között első sorban — írja a „P. Corr.” — a selyemtenyész-tés. A magyar földművelésügyi miniszte-rium évek óta iparkodik a szegényebb föld-míveseket a mezőgazdaság ez ágának meg-

nyerni és már eddig oly nagyszerű sikere-reket ért el, hogy a magyar selyemtenyész-tés egyenjogú konkurrensként léphet fel a világpiacon és a magyar selyemtenyésztés nagy súlyjal esik bele e világcikk alaku-lásaiba. Hogy kitűnő vezetés és czélnek megfelelő intenzíó mit képes teljesíteni, azt e téren láthatjuk, és a siker az egész világ tiszteletét kivívta.

Csak hogy a hivatalos apparatus egymaga nem képes teljes sikereket létrehozni. Nem annyira a kisgazdák és a községek nembá-nomsága az, ami a nagy és teljes sikert késlelteti, hanem inkább az eljárás módja-ban való járatlanság. A városoknak, közsé-geknek, vármegyéknek és egyeseknek egész lélekkel fel kellene ismerniök a selyemte-nyesztés áldásait és az irányító hatalom, a földművelési miniszterium rendelkezésére kel-lene állaniok. A szegény gazdákat és gaz-dasági munkásokat be kell avatni a terme-lés titkaiba, ezeket népszerűvé kell tenni, a hatalmasoknak és gazdagoknak jóakarattal kell a szegény népen segíteni s meg kell nekik mutatni a mentés és boldogulás útját.

Mindenekelőtt azonban nagyon sok sze-derfát kell ültetni. Minden egyébről gon-doskodik az állam. Bezerédj Pál, a kor-mány selyemtenyésztési meghatalmazottja, tökéletesen megfelel a reá bízott feladat-nak és a földművelésügyi miniszterium ál-doztatkész módon rendelkezésére bocsát min-den lehető eszközt, hogy eleget tehessen a földművelésügyi miniszter intenczióinak. Csak a szegény nép akarata hiányzik még és ezt felkelteni a társadalom kötelessége. Ennek kellene a szederfák ültetésében jó példával elűljárni és szellemi fensőbbeséget egy kiterjedt propaganda bevezetésére fel-használni, a népet a helyes utra terelni s neki a selyemtenyésztés előnyeit megma-gyarázni. Nagy feladat vár itt a magyar társadalomra és e sorokkal e szép feladat teljesítésére akartunk buzdítani.

Az országos selyemtenyésztési felügyelő-ség bárkinek a legnagyobb készséggel meg-adja kívánt a utbaigazítást, ingyen és bér-mentve küld szederfa-magot és 2—3 éves

De szemünk újra csak Görgöire téved s értjük ennek lesütött tekintetét.

Táborkara csendes megnyugvással látszik körül csoportosulni, de távolabbról a köz-honvédek boszú karja emelkedik itt-ott fel, összeszorított öklökkel.

Itt egy ősz honvéd dühösen tépi szét, ne-hogy át kelljen azt is adnia, az imádozt nemzeti zászlót; amott egy másik magyar harcos fegyverét törí darabokra; egy har-madik agg honvéd pedig kebelére ölel egy zászlót és pataku könnyeivel áztatja.

Zászlóját, hazáját siratja. Előttük áll-nak a gulákba összerakott fegyverek, a földre lerakott zászlók s oldalt a leszerelt ágyuk.

Boszu, düh, kétségbeesés, szégyen minden honvéd arcán, oly részvétet keltőn, hogy még a diadalmas kozákoknak is egy része megszánya látszik rájuk tekinteni — s tán ép ebben remekelt legjobban a nagy mű-vész, hogy ez orosz arcok sem látszanak e perczen előttünk ellenszenveseknek.

Csodálom, hogy e jeles képről hazai lap-jaink eddig mit sem irtak.

Lehetne tán megszerezni sikerült máso-latban.

Egyik orosz műáros megígérte, hogy meg-

szerzi számomra, ha még feltalálhatja, e kép körjázat.

E kép szomorú emlékei elvezettek igen messze, még Moszkvába is, az egész világ által méltán megbámult Kreml czári palo-tába is, melynek oldalszárnyában van a czári kincstár, a gyémántok, igaz gyöngyök, drágaságok oly gazdag tárháza, mely magá-ban felülmúlja csaknem az egész többi Eu-rópa összes drágaságait.

E kincstár egyik termében a diadalmi jelvények halmozvák össze.

Mint a szentpétervári téli palotában, itt a moszkvai Kremlben is a legyőzött lengye-lek és magyarok szomorú, közvetlen szom-szédságba kerültek.

Az egyik sarokban a lengyelektől elfog-lalt zászlók sorakoznak; közvetlen mellettök az 1839-ben elfoglalt s elvitt magyar nem-zeti zászlók.

Legtöbb köztük az ugynevezett Mária-zászló, melyek alatt legvitézebb honvédeink győztek és elvérzettek.

A téli palota és a Kreml-palota őrzik e szomorú magyar emlékeket.

Közel (egy év híjja csak) félszázad per-gett le azóta az örök semmiségbe, de az oroszok még ma is meghatva beszélnek a

magyar vitézségről s részvétellel emlékeznek meg rólunk.

Vérrel, hős vérrel szereztük meg e ro-konszenvet, melynek legutóbb a mostani czár is a Rákóczi-kard ajándékozása által tanujelét adta.

Ottlétem alkalmával azon kitüntetés ért, hogy ez év augusztus 29-ére meghívást kaptam a fogadtatásra a péterhofi czári pa-lotába.

A fényes villásreggelit a sárga tükörte-remben szolgálták fel, ugyanabban, melyben ép pár nappal előbb Faure elnök tisztele-tére az ünnepi ebédek voltak.

Asztalszomszédom egy nagybajszu orosz tábornok volt. A fejedelmi borok csakha-mar megnyiták az ajkakat s ahogy a tá-bornok megtudta, hogy magyar vagyok, el-mondá, hogy ő is volt már Magyarországon s igen megszerette a magyarokat.

— Mikor? — kérdém.

Kérdésem zavarba hozta s vontatva mondá:

— 1849-ben!

De e perczen szemei felvillantak, egyik kezével átölelt s a másik kezében felemelve pezsgős poharát (a pezsgőt madeirával ke-verve), élénk rokonszenvvel koccintott:

Vive la Hongrie!

szederfa-csemetéket, és csak ez utóbbiak szállítási költségeit kell a magánfeleknek viselni, míg városi, községi faiskolák és néptanítók ezeket is teljesen költségmentesen kapják.

Levelezés.

Abrudbánya, 1897. decz. 6.

Az „Abrudbányai Műkedvelő Társaság” ujonnan átalakított színpadon, f. hó 5-én este, a „Detonata” vendéglő dísztermeben, Kazár Emilnek „A hátrahagyott család” cz. 4 felvonásos színművét adta elő.

Ez a társaság, Molnár Albert elnök gondos és semmi fáradságot nem ismerő szorgalmas vezetése mellett, már három eve áll fenn, de drámai darabot még idáig egyszer sem játszott. S dacára ennek a ténynek, oly fényes sikert fennállása óta egy darabjával sem aratott, mint ezzel a drámával. Annyi zúgó éljen és viharzó taps régóta nem hangzott a díszteremben, mint most e drámai játéknál, és színi előadások alkalmával egyáltalán nem is nyilvánult ilyen nagy mértékben a közönség osztatlan tetszése soha, mint most. Minden felvonás végén az egészet s jelenetek közben is sűrű és ismételt tapsolták ki s hitták elő a játszókat, kiket ez egyszer talán valami ösmeretlen drámai ihlet vagy valamely ritka lelkesedés szállott meg mindannyit, hogy a közönség, míg egy-egy megható jelenetnél elragadtatva tapsolt és ujrátap, a szomorubból a gyöngédebb nem valóssággal könyvezett.

Általában mindenik szereplő átérve és lelkesedéssel oldotta meg szerepét a legkisebb részlettől a legnagyobbig s a könnyebbet is, nehezebbet is. Ehhez járult a fényes siker emelésére még az a nem mindig lehetséges körülmény is, hogy mi a darabban mondatott, képből is, ruházatban is, úgy az egyes jelenetek, mint felvonások alatt, a lehető élethűen bemutatott, s ezzel a darab látványossá is tétetett.

A társaságnak ezuttal tizenegy rendes tagja játszott. A darab rövid meséje:

Egy család, hol az apán és anyán kívül két férjhez-adó lány mellett nagyapó örködik, rendkívül fényűző, gazdag udvarlótól és vendégektől sűrűn látogatott. De a fényűzést végül hamis váltókkal táplálja, mi egyik szerelmében csalatkozott és sértett udvarlótól kiderül, mert a nevére voltak a váltók írva, s az apa kétségbe esve, örülten rohan a halálba, föbe lövi magát mindjárt az első felvonás végén s hátrahagyja a családot teljes nyomorban. Minden elárverezve! A lányok rendkívül szegényes, szűk szobában, gyertyafény mellett, varrással keresik kenyerüket gyászba öltözve. Még a 80 éves nagyapó is kénytelen valami állást keresni s beáll másolónak egy irodába, „mert jó lesz elsején zsebre tenni 24 frtot.” A régi udvarlók fel-felkeresik az elhagyott családot sajnálatból, nagylelkűségéből. Kínalják pénzzel, állással, jobb helyzettel, de nem akarnak elfogadni semmit. Róza, az egyik lány, el is távozik a háztól és állást keres. Leontin is menne, de nem tudja hagyni Tarjáni Gyulát, kit kimondhatatlanul szeret s amikor megtudja, hogy Gyula hozzá csak „nagylelkű,” de Rózáat szereti, készül megunt életét a Balatonba ölni. Hátrahagyja bucsús bocsánatkérő levelét édes anyjának, szülői családnak, de a parton visszaretten „ily fiatalon meghalni!” E perczen érke-

zik, haza Róza, hogy a Gyuláé legyen s megérkeztét a nagyapó is, az anya is észreveszi s előrohannak, belép Tarjáni is s megszólítja Leontint, ki szemét mélyen a földre szegezve kétségbeesetten áll, s ekkor az anya hirtelen meglátja a hátrahagyott levelet, felkapja az asztalról, Leontin felsikolt s menthetetlenül ugrik a Balatonba. Telegdi azonban éppen ott halászott. Kiment s ölében hozza azzal a kijelentéssel, hogy ő az övé, miközben a nagyapó Róza kezét csendesen a Gyuláéba teszi, mondatlan kijelentésül annak, hogy Róza a Gyuláé! — S a függöny legördül.

Szentjóni Vilmos (Medzny János), Róza és Leontin atyja, az első felvonás végén föbe lövi magát. Rövid szerepét igen jól oldotta meg. Különösen jól adta a kétségbeesett, mikor rohan a halálba. Viktoria, Szentjóni neje (Pongrácz Dénesné), igen sikerülten mutatta be a kesergő anyát férje halála fölött, mikor sorolja fel a tettet, szavakat, emléket, melyek mind arra mutatnak, hogy nem a tönkrejutás miatt, hanem mert örültlett, lőtte meg férje, „apátok”, magát. Biztatja lányait s keresi a vót számukra. Hollódi Szentjóni atyja, Eszéky, a nagyapó is meglepte a közönséget öreges modorával, ki mindenre akar ügyelni, de erőtelen, csak sakkozik Feri Ferenczcel (Pongrácz Dénes), ki hiába udvarol Rózának, a nagyapó csak sakk-pártnernek tartja, kire „semmi más nem vár a családnál.” Az öreg mindenkinek elmondja, hogy jobb volt hajdanában, „mikor még nem jártak berkocsin” s ő, véletlenül rongyos esőernyő alatt, karon fogva a nádor ő fenségét kísérte haza. Zentai Jenő (Bitay Jenő), Rózának vőlegénye, mikor megtudja, hogy nem oly gazdag a család, milyennek látszik, visszalép. De jól adta, mikor újra támadt szerelmében bocsánatát kéri Rózának, mit nem kapva, szétzuzott szívvél örökre távozik. Hosszuné, Asztalosné és Mátyásné (Boér Gizi) csinosan játszta asszony-szerepét, különösen jól sikerült az a kis jelenete, mikor munkát ajánl fel a varrólányoknak s hívja őket, hogy keressék föl, mert ő gazdag. Rózának (Molnár Etelka) az a jelenete sikerült legjobban, mikor vőlegényének keserű fájdalmában a bocsánatkérésre elutasítással válaszol, s majd, mikor Leontin testvére féltékenykedésért áldozatképpen távozik és bucsút vesz mindeniktől. Tarjáni Gyula (Bedő Árpád) a nagy- és nemeslelkűt játszotta Leontinnal szemben. Jól sikerült az a jelenete, mikor a felindult Leontin megnyugtatta, hogy ne legyen féltékeny, mert esküszik, hogy szereti! És az a jelenet, mikor a sötét színpadon Rózának szerelmet vall. Telegdi (Komáromy Gyula) a kitartó, hű szerelmest adta. Szépen sikerült az a jelenete, mikor Leontin kezét kéri, kinek Tarjáni ekkor vőlegénye volt. Leontin ajtót mutat s Telegdi meghatóan beszél fájó szerelméről, s jól sikerült még az a jelenete is, mikor a Balaton partján, mint matröz, evező lapátját sziklacsucsra állítva támaszkodik és beszél Mátyásnéhoz, majd megmenti Leontint. Mindezek mellett a legnagyobb elismerés és dicséret frappans játékáért Leontint (Scheder Margit) illeti és méltán. Drámai főszerepét oly ügyesen, oly rendkívüli lelkes, átértett előadással oldotta meg, hogy játéka jóval felülmulta egy műkedvelőtől várható játékát. Szeret szíve legmélyebb szerelmével, odaadással, hévvel, féltékenységgel s szerelme tárgyáért, mikor már átszenvedett

minden kint és fájdalmat, feláldozza magát, oda veti életét a hullámok közé. Gratulálunk! Ha első játéka is ily remekül sikerült, bizonyosan ezután még jobban fog sikerülni. Méltán lehetne büszke arra, hogy egy pár megható jelenetével könnyeket fakasztott a szemekben.

Üdvözlét különben az egész társaságnak derek vezetőjével együtt. Csak előre!

Az előadást hajnali 4 óráig tartó táncmulatság követte mindvégig páratlan jó kedvvel. Ilyen fesztelen táncvígálmom is rég nem volt Abrudbányán!

Karácsony másodnapjára előkészületen Berczik Árpád „A paraszt kisasszony” cz. énekes népszínműve, körös-bányai műkedvelő Fülöp Annuska k. a. vendégföldről téli estéinket fogja, mint énekes, játszani.

Tollagi.

Advent.

Anno 1897. december havában.

Letűnt immár az ősznek bús szezonja
És sirba tettük, mint sok anyi mást . . .
Unalmat űző bor s pipász mellett
Lapozgatjuk a modern szentírást.
S míg földeriti téli estéinket
A skiz, a volát és a négy király,
Az Úr szolgálja hajnali miséken
Az advent-bőjtről búsán prédikál.

Még itt állunk a kezdet kezdetén csak,
De jönni fog, aminek jönni kell —
S a hangos, vidám téli mulatások
Föl-fölrajanak immár ezrivel.
A téli szezon megszámlálhatatlan
Pikáns gyönyörrel, élve megkínál,
S az Úr szolgálja hajnali miséken
Az advent-bőjtről búsán prédikál.

Halál-sohajok szállnak már a légben
S büszkén lobog fel már a máglya-tűz,
A disznótorok hangos dárídója
Egy pillanatra bűt, bajt messzi űz.
S míg lucullusi vendégségek folynak
Lármás zenének vidám hanginál:
Az Úr szolgálja hajnali miséken
Az advent-bőjtről búsán prédikál.

A jégpályákon bongnak az aczélok,
Kaczaj csendül a ködös légen át —
Nagyot bukik a felszeg, bájos bakfi,
Mutogatván szép, csábos vádlját.
S míg vigan kereng s iringál a jégen
A jégkirálynő és a jégkirály:
Az Úr szolgálja hajnali miséken
Az advent-bőjtről búsán prédikál.

Javában folynak így a bőjtölések
Az ok miatt, hogy végre itt a tél . . .
A fehér világ végtelenjén által
Pajkos zsolozsmák zürös hangja kél.
S míg maximumra hág e ház, e lárma
És egymást éri a sok bőjti bál:
Az Úr szolgálja hajnali miséken
Az advent-bőjtről búsán prédikál.

Még itt állunk a kezdet kezdetén csak,
De jönni fog, aminek jönni kell —
S a hangos, vidám téli mulatások
Föl-fölrajanak immár ezrivel.
A téli szezon megszámlálhatatlan
Pikáns gyönyörrel, élve megkínál . . .
S az Úr szolgálja hajnali miséken
Az advent-bőjtről búsán prédikál.

Alvincsi József.

Vegyes hírek.

— **Kérjük t. olvasóinkat hátralékos előfizetéseik gyors beküldésére.**

— **Vármegyei rendkívüli közgyűlés** lesz e hó 23-án, melyet 22-én az állandó választmány ülése előz meg. A rendkívüli közgyűlést az 1898. évi községi költségvetések letárgyalása teszi szükségessé.

— **Járvány.** A Bethlen-főtanodában a járványszerűen fellépett torokbajok miatt az előadásokat bizonytalan időig beszüntették.

— **Király-ünnep.** A nagyenyedi állami polgári leányiskola és a hozzá kapcsolt női kézimunka-tanfolyam a „király-szobrok“ ünnepét az iskola munkatérében december hó 12-én délután félhárom órakor tartja meg.

— **Boldogasszony napja.** Nagy-Boldogasszony napját Nagy-Enyed város katolikus közönsége a szokott kegyelettel ünnepelte meg. A róm. kath. templomban nagy mise volt, melyen Deli Ödön házfőnök celebrált fényes segédlettel.

— **Magánvizsgálatok.** A nagyenyedi állami polgári leányiskolában az 1897/98. tanévi karácsonytáji magánvizsgálatok december hó 18-án fognak megtartatni.

— **Méhészeti előadás.** Abend András m. kir. méhészeti vándor-tanár e hó 15-étől kezdődőleg minden szerdán és szombaton d. u. 2 órakor a m. kir. vinczellér-iskolában méhészeti előadást tart, amelyen az érdeklődő közönség részt vehet. A résztvenni szándékozók felkéretnek, hogy az előadáson pontosan megjelenni sziveskedjenek.

— **Egy vizsgálati fogoly öngyilkossága.** Csak a napokban emlékeztünk meg azon súlyos büntettről, melyben Szilágyi József jómódu földmivest fia, Szilágyi Mózes nagyenyedi lakos, megölte és a szekrényben elhelyezett 130 frt készpénzt elrabolta. Szilágyi Mózes a rendőrség azonnal le is tartóztatta és a nagyenyedi kir. járásbíróhoz kísértette át. A kir. járásbírósnál a vizsgálat be is fejeztetett és a vizsgálati foglyot ép a gyulafehérvári ügyészséghez akarták átkísérni, midőn Szilágyi Mózes, hogy elkerülje a földi igazságszolgáltatás kezét, e hó 10-én reggel 4—5 óra között a járásbírósnak börtönében, hol még két fogolylyal volt lezárva, lepedőjéből készített hurokkal, míg két társa aludott, felakasztotta magát s mire fogolytársai és őrei észrevették és levágták, már halott volt.

— **Halál a patakban.** Sárdon, mint levelezőnk értesít, a napokban egy öreg napszámos-asszony Csola Ávrámné, ruhamosás közben, a községen át folyó patakba esett, és mielőtt észrevehették volna, az alig 40 czm. vízbe belefuladt.

— **A féláru vasuti jegyek.** A vasuti igazolványok tárgyában a kereskedelmi miniszter által alkotott szabályrendelet az 1898-ik évtől kezdve több lényeges rendelkezésében módosulni fog. Nevezetesen a féláru menetjegyek váltására jogosító igazolványok ez időponttól kezdve új alakban, öt évi használatra berendezve, oly módon állíttatnak ki, hogy az 1898-ra kiállított igazolványok külön e célra előkészített rovatok megfelelő kitöltése által minden év lejártával a következő évre érvényesíttetnek. Az igazolványok egy forintnyi bélyegkötelezettsége jövőre elejtetik, ellenben az ötven krajczárnyi beadványi bélyegilleték továbbra is fennmarad oly módon, hogy ezennel nem készpénzben, hanem bélyegjegyek

fölragasztása által lesz lerovandó. Az igazolványok tehát jövőre az igényjogosultaknak fölöttes hatóságukhoz intézendő és arezképükkel, ötven krajczárnyi bélyeggel s ötven krajczárnyi kezelési költséggel felszerelt folyamodványaira az e hatóságok által szerkesztett jegyzékek alapján fognak kiadhatatni, illetőleg az 1898-at követő évekre a már kiállított igazolványok érvényesíttetni.

— **Mackenzie könyvtára.** Mint a londoni lapok írják, a szerencsétlen III. Frigyes Vilmos császár angol orvosának, Mackenziének a könyvtárát a felesége nyilvánosan elárverezteti. Mackenziet a német orvosok tették tönkre, akik, mikor a császár meghalt, a sajtóban rendkívül heves támadásokat intéztek Mackenzie ellen, amiért a császárt nem operálta meg idejekorán. Mackenzie a német orvosok vádjára rendkívül heves kifakadásokkal telt rópiratban felelt s védekezett, ahogy tudott, de az angol orvosok is elfordultak tőle s valósággal bojkottálták. Mackenzie ettől kezdve rendkívül fényes háztartást vitt, hogy társadalmi állását megtarthassa. Szalonjában az angol arisztokrácia a művészvilággal találkozott. Évenként kétszáz ezer frtot költött, de ennyi pénzt még a felesége sem tudott keresni, akinek igen előkelő divatáru-üzlete volt Londonban. Mikor Mackenzie két évvel ezelőtt meghalt, alig hagyott valami örökséget a feleségére. A divatáru-üzlet sem igen jövedelmezett s hogy megélhessen, Mackenzie özvegye most kénytelen volt a férje igen értékes könyvtárát elárvereztetni.

— **Páratlan siker.** A magyar zsurnalisztika rohamos lépésekkel halad előre s úgy mennyiségre, mint minőségre nézve ma bátran felveheti a versenyt a külföldi hírlapírodalommal. Budapesten 28 politikai napilap jelenik meg, tehát éppen kétszer annyit, mint a sokkal népesebb Bécsben. A legtöbb lapnak jól folyik a dolga s a kisebbek is csak megélnék valahogy. A hírlap-olvasó közönség napról-napra szaporodik s így jut mindenik lapnak publikum. Az egyik lapot azért kedvelik, mert sok mulatságos olvasni valót hoz, a másikat azért, mert vadássza a szenzációkat, a harmadikat azért, mert megfelel az olvasó politikai pártállásának s a negyediket, mert abban dolgozik a közönségnek egy kedves írója, aki nélkül nem tudna ellenni s akit hűségesen követ mindenhová. Szóval, ki-ki a maga izlése szerint választja magának a lapot. Daczára ezeknek az elég kedvező visznyoknak, mégis páratlan a maga nemében az a siker, amelyet Mikszáth Kálmán lapja pár heti fennállás után felmutatni képes. Mikszáth Kálmán neve nagyon jól hangzik az országban s szépirodalmi munkái, meg politikai cikkei és apróságai a T. Házból, gazdaggá tették egy budapesti újságnak a kiadóját. De akit a magyar közönség szeret, az meg van szeretve. Mikor nyilvánossá lett, hogy Mikszáth lapot indít s közzétették a munkatársak névlajstromát, csupa első rangú, tényes tollu ismert újságíró, tömegesen jelentkeztek az előfizetők. A bizalom oly nagy volt, hogy mielőtt az „Országos Hírlap“ megindult volna, több előfizetője volt, mint sok már létező lapnak. A közönség sokat várt az újságtól s mégis meg volt lepetve attól, amit kapott. Valami szokatlanul higgadt, józan és előkelő hang vonul végig az Országos Hírlapon, anélkül, hogy a lap nagyképtű volna. Az első napon már, amikor megjelent, az újságírás tekni-

kája szempontjából oly tökéletes volt, mintha már a 20-ik életévét betöltötte volna. Rovatainak beosztása osztatlan tetszésben részesült s már is meg van a maga sulya és napról-napra növekedik tekintélye. Még pedig két okból. Először, mert hírszolgálatára feltétlenül autentikus, és másodsor, mert mindenben és mindenkor az igazat írja meg. És ebben az erényében rejlik ennek a lapnak a nagy jövője.

NAPIREND.

Vasárnap, decz. 12. Királyünnep a nagyenyedi polgári leányiskolában d. u. fél 3 órakor.

Hétfő, decz. 13. A Testgyakorló Egyesület gyakorló órája d. u. 6—7-ig.

Kérjük a városi hatóságokat és az egyletek elnökségeit, hogy a gyűlések idejét jó előre lapunkkal közölni sziveskedjenek.

Meteorologiai jelentés decz. 8-tól decz. 11-ig.

Nap	Óra	Légnyomás 700+	Hő	Szél iránya és erő- sége	Borulat	Csapadék	Hő napi max. min.
7	7	70.4	-7.4	S ₁	10	—	
8	2	67.2	-4.6	—	10	—	-4.1 — 8.0
9	9	64.0	-5.3	—	10	—	
7	7	60.0	-6.3	SW ₁	10*	ny.	
9	2	57.9	-4.2	—	10*	ny.	-3.6 — 6.3
9	9	56.4	-4.0	NW ₁	7	—	
7	7	54.6	-3.6	N ₂	9Δ	0.6	
10	2	56.0	+0.0	—	10	—	+0.4 — 3.6
9	9	58.5	-0.5	—	8	—	
7	7	59.1	-0.8	—	10	—	
11	2						
9	9						

Kilátás: Enyhe, boros és csapadékra hajló.

* A légnyomás tenger színére van átszámítva. — Hő C° fokokban. Szél iránya: N = észak, S = dél E = kelet, W = nyugat. Szél erőssége = 1—10-ig. Borulat foka = 1—10-ig. Csapadék mennyisége milliméterekben értendő. ● = eső, * = hó, ▲ = jég Δ = dara.

Apróságok.

Nagylelkű szinigazgató.

— Igazgató ur, fizetésemelést kérek.
— Fizetésemelést?
— Igen.
— Nem bánom. Mától fogva minden este száz forinttal több pénze lesz.
— Igazgató ur, nem téved?
— Dehogy. Mától fogva a Krakeler negyedik felvonásában nem azt fogja mondani: Van még kétszáz forintom, hanem azt, hogy: Van még háromszáz forintom.

A jövő-mondónál.

— Az ön ferjének hajlama van a hűtlenségre. Ajánlom, hogy kövesse őt léptenyomon.
— Oh, teremő Istenem, az uram levélhordó!

Fenyegetés.

Szakaszvezető (a legénységhez): No hiszen, várhattok akár itéletnapig is, amíg a hentesbolt előtt még egyszer „jobbra néztek“ vezénylek.

Kritika a rajnai borrhól.

Hohenlohe herceg, a német birodalom jelenlegi kancellárja, párisi nagykövet korábban hivatalos volt ebédre Grévy elnökhöz. Mellette a párisi bankárvilág egyik nagysága ült, aki, mikor a poharába töltött jo-

hannisbergi (rajnai) bort megízlelte, így szólt hozzá:

— Nem szeretem a rajnai borokat. Elvezhetetlenek és izetlenek (lourd et plat), mint a németek . . .

Persze ő nem tudta, hogy ki a szomszédja. Hohenlohe pedig így válaszolt:

— Ugy? Akkor az ön megjegyzése igen hasonló a rajnai borhoz.

Azért.

Egy hercegnő a hegyek közé rándult és deltájában betér egy parasztkorcsmába, ahol a parasztos ételt igen jó étvágygal megesszi. A korcsmáros családja nagyon előzékenyen kiszolgálja s a hercegnő már azt hiszi, hogy fölsmerték és azt kérdezi a korcsmárostól, hogy honnan ismeri őt.

— Eszem ágában sincs, hogy ismerjem, felelé a korcsmáros.

— Ugy hát miért örül oly végtelenül látogatásomnak? kérdezi a hercegnő kissé megfélemedve.

— No hát, mert olyan sokat zabál! felel a korcsmáros barátságos mosolygással.

Közgazdaság.

Gazdasági egyesületek szövetsége.

(Az Erdélyi Gazda novemberi füzeteiből.)

(Vége.)

Lássuk már most: vajjon mily okok indították az „E. G. E.”-et arra, hogy a fennebb kitüntetett részeket a maga függelékéből kihagyja.

Az 1896. decz. 13-iki alakuló gyűlés — hosszas vita után — úgy határozott a szövetségi alapszabályok és függelékre vonatkozóan, hogy azok szövegében ez a kitétel: „O. M. G. E. igazgató-választmánya”, mindenütt, ahol a szövetség végrehajtó bizottsága helyett szerepel, következetesen ezzel helyettesítendő: „Szövetség végrehajtó-bizottsága.” Azoknak, kik e módosítást indítványozták, nem volt egyéb céljük, mint az, hogy a szövetség lényege — minden mellék diszjunktív eltávolításával — tisztán és világosan domborítsák ki.

Emlékezzünk csak vissza arra a jelenetre, midőn az alakuló ülés vége felé, éppen a függelék 4. §-ának tárgyalásánál, az összes jelen voltak — némileg kimerülve — az U alakú asztal két szárnya közé állva csoportosultak! Akkor hangzottak el az utolsó argumentumok és a további tárgyalás éppen a fent idézett határozat folytán vált feleslegessé.

E határozat meghozatalát kétségtelenné teszi már az is, hogy annak intenciója a szövetség alapszabályainak 25-ik §-ában tényleg érvényre is emeltetett.

Ime a szöveg:

„25. §. A szövetségi nagygyűlés végrehajtó bizottsága áll: az országos Magyar Gazdasági Egyesület igazgató-választmányából és a szövetségi tagok kiküldöttjeiből.”

Ez az egy §. magában elég jogot adott nekünk arra, hogy a függelékét úgy szövegezzük, ahogy szövegeztük.

Miért küldjünk mi az „O. M. G. E.” igazgató-választmányába kiküldötteket, mikor az — törvényünk szerint — csak velünk együtt alkotja egyik szervét a szövetségnek?

Miért van erre szükség, hogy a vidéki egyesületek kiküldöttjei külön §-ban tiltassanak el az „O. M. G. E.” vagyoni, személyi s adminisztratív ügyeiben való szavazástól,

mikor az idézett 25. §. világosan megmondja, hogy a kiküldöttek a szövetség végrehajtó bizottságának és nem az „O. M. G. E.” igazgató-választmányának tagjai? . . .

Reméljük, hogy ezekre a kérdésekre is nyertünk 28-án jogi véleményt! . . .

Hogy a fenti határozat intenciója miért nem vitetett keresztül az alapszabálynak és függeléknek minden részén, az lehet egy olyan elnézésnek a folyománya, amilyennel például — a szövetségi titkár szerint — a Miniszter a mi függelékünket hitelesítette.

Az említett alakuló ülésről visszatért kiküldöttek ilyen értelemben tették jelentést az „E. G. E.” illetékes hatóságának s e miatt és e szerint szövegeztetett annak idején és fogadtatott is el a mi közgyűlésünk által a most szóban levő ominozus függelék.

De nézzük csak még közelebről a dolgokat! Elfogadva a tulajdonképpeni alapszabály legujabb szövegét, úgy, amint van, vajjon tényleg elejtettünk-e mi abból valamit? Nem. Hiszen az elől idézett függeléknek — a mi alapszabályaink szövegébe be nem vett — 4. §. c) és e) pontjai szóról szóra ugyanazonosak a szövetség alapszabályainak 7. és 10. §-ainak tartalmával! Nézzé meg bárki. Már pedig a mi függelékünkben is benne van az, hogy a szövetség alapszabályait elfogadjuk és betartjuk. Miért kellene tehát ugyanazt okvetlenül kétszer mondanunk, írunk és felfogadnunk?

Nem akarunk — még tovább menve — arra a következtetésre jutni, hogy az egész függeléknek tulajdonképpen semmi létoka nincsen, mert hisz minden, ami abban foglaltatik, az alapszabályban is benne van, de egyáltalán nem látunk semmi rendkívülit abban, ha a legközelebbi — erre illetékes — nagygyűlés a függelék, mint teljesen felesleges duplumot, eltörölné.

Ezekben igyekeztünk a mi álláspontunkat világosan feltárni. A 28-iki nagygyűlés majd kimondja, hogy bevesz-e minket a szövetség így, ahogy vagyunk, vagy nem, s ha kimaradunk, azzal is legalább annyit hasznolunk, hogy ama bizonyos . . . egyesületek, melyek nem egész lelkesedéssel csatlakoztak a szövetséghez . . ., nem fognak rossz példát látni a szövetség megbontására! . . . S ez is valami.

Csarnok.

Egy ruha miatt.

— A Közérdek eredeti csarnoka. —

Írta: Sallak Róza.

A szép Flóra kedvtelen volt, izgatta minden, olyan kiállhatatlanul zizegett a könyv lapja anyja kezében. Nagyságos Kátóné elég érdeklődéssel olvastott, hogy ne vegye észre leánya különös kedélyállapotát, vagy talán tudott róla, néha-néha átnézett reá a könyvön felül.

— Mama! — szólt bele a csendbe a lány izgatott hangja.

A még mindig szép nő a türelmetlenségnek bizonyos jelével bocsátotta ölébe a könyvet.

— Gondoltál ki valamit, mama?

— Napok óta csak arról gondolkozik, de nem tudok semmi megoldáshoz jutni.

— Akkor a bálon nekem ott kell lennem mulhatatlanul, érted, mama? mulhatatlanul!

— Utolsó fillérünk volt, amit a házbér fejében oda kellett hagynunk a Szén-utcá-

ban, nagyon jól tudod, majdnem elszedték mindenünket.

— Nagyon jól tudom, mama, hogy valamit nekem is kellett volna hagynod a kátói uradalom jövedelméből, te szép voltál, megjelentél mindenütt, szótart a pénzt mint a polyvát, s nem gondoltál arra, hogy egyszer én is megnövök.

A szép mama lehunyta szemét, egy arczizma sem mozdult, s a leány hangja már kezdett remegni a belső indulattól, arca kigyult, szemei sötéten szikráztak.

— Flóra, Flóra! — a mama végre szóhoz jutott — mindig mondtam, hogy nincs benned semmi nagyuri tempó, az apádhoz hasonlított egészen. Oh, sok részem volt az ilyen jelenetekben, nem érsz el hatást vele. Már másodszor kopogtatnak, eredj szobádba, így nem fogadhat. Aztán látha kigondolok valamit? Két nap van addig, két egész nap, érted Flóra? Menj már. Köszönd, hogy a vendég nem más, mint maga e szép háznak az ura; elülne az ajtó előtt másnapig is, ha nem mondanám, hogy szabad, míg ha valaki más lenne, azóta már gyönyörködne kikelt arczodban. Mióta inast nem tartok, félnem kell a meglepetésektől . . . Még itt vagy Flóra? Eredj, eredj.

— Nem addig, mama, míg meg nem mondod, mit akar ez az ember itt minden nap? Hisz még nincs ideje a házbér-fizetésnek.

— Ami az időt illeti, éppen tegnap telt le, gyermekem, de attól egy cseppet se félek. Ha a te ruhádnak a dolgát is ilyen jól el tudnám igazítani, semmi kívánni valóm sem lenne. Pedig hát lásd, más ilyenforma, mint én, nem egykönnyen mond le leánya kedvéért semmiről.

Ezalatt már vagy négyszer kopogtattak, nagyságos Kátóné illendőnek tartotta bebozsáttatást adni. Az ajtó felnyit, s egy alacsony, széles, majdnem elhízott alak jelent meg a küszöbön; lapos, vereses arca, fekete szalonruhája, a nagy vastag aranyláncz, gyűrűkkel telerakott ujjai, s mind ezekhez az az ostoba mosolygás a hirtelen megzadagodott embert állítá elének.

Az ajtótól állandóan bókolván közeledett. A nagyságos asszony felig emelkedett fel, hogy feleje nyujtsa a kezét, amire aztán kapott egy olyan csókot, hogy Flóra a másik szobában belenevetett a nagy álló-tükröbe a saját képmására, s ez a nevetés átalakította, széppé tette a leányt. Vajjon az? vagy valami egyéb? Ki tudná azt? . . .

— Tessék, édes Márton ur! Tessék helyet foglalni. Minek köszönjük látogatását?

S amíg a gazdag ember nagy robajjal leült, ott bent a leány arczát egy mosoly, az előbbtől egészen különböző, világolá be, fűrtös fejét oda hajtá a nagy márvány-kandalló párkányára. A párkányzaton végig rakott amorettek feleje látszanak hajolni, s törbe is került, ábrándozott már a lány, egy szép, halovány ifju alakja vonult el szeme előtt, sötét szemeit belemereszté az ürbe, s elült ott soká, azon tépelődve, vajjon ott lesz? . . . Vajjon elmegy? . . . Vajjon igazán az ő neve az, azon a meghívón? A kátói lelkész-fiú neve-e az? a gyermekkori játszótárs? az ideál? az utóbb hón szeretett és mégis már majdnem elfelejtett ifju neve-e az? s ha ő lenne, a régi szerelemmel érez-e még? Hisz most már elveheti, már nem gazdag, már nem elérhetetlen. A nagy vagyonból nincs semmi, az apa meghalt, s a szép mama már nem olyan büszke, s ha azóta keresett már más ideált

... — A lány daczczal veté fel fejét. — Nem hiszem, nem hiszem! — s megint mosolygott, megint széppé, szeliddé tette az a mosoly.

S amellett egy cseppet sem aggódott, hogy ő vajjon ott lesz-e? ... Ha anyja valamit feltesz magába, ki is viszi.

S amíg a leány rózsaszínű szobácskájában felidézte a multat és merész kezekkel s még merészebb fővel ecsetelni kezdé a jövőt, addig ott kint, a kis szalonban, a nagyságos mamának nem jutott eszébe megjegyezni, hogy ebben a Márton Jánosban egy csepp nagyuri tempó sincsen, ahelyett legkedvesebb mosolyával fordult a vendéghez, kinek a jólét kinyomatát az arczon elferdíté az ijedség. Ördögös sikamlós ez a padló, majd hanyatt esett, amint leülni akart és így persze kijött a pose-ból, mit pedig olyan szépen betanult. Ennyit látott a nagyságos mama s még leereszkedőbbben mosolygott.

— Mivel szolgálhatok édes Márton ur?

Édes Márton ur!? ... Oh, ha vajjon a nagyságos asszony tudná idejövételének az okát, vajjon a fülénél, vagy a gallérjánál lökné-e ki? Na, ilyen szorongást még akkor sem érzett, mikor a legelső házat építtette Pesten, pedig már csak az is volt valami!

— Ah, nagyágos asszonyom, — dadogá végre — szolgálatról szó sincs, illetve rosszul mondtam, — hebegé — nagyon is van. Ha az megtörténhetne, — s annyira összezavarodott szegény, hogy a nagyságos asszony megint segítségére kellett, hogy menjen.

— Ugyan mi kívánni valója lenne magának édes Márton ur? hisz mindene megvan, egy rakás háza, birtokai, pénzvagyona ... Márton János kihuzta magát.

— Hisz ami azt illeti, van elegendő, — s nem tudott egy áruló mosolyt elrejtteni — tessék megnézni, már csak amit magamon hordok, mégér egy kisebb uradalmat. — Kivette drágaköves óráját, s belevillogtatta a szép asszony szeme közé.

Kátóné minden mohó vágy nélkül nézte, mint mutogatja ez az ember ékszerait rendre, s most már ráért arra is gondolni, hogy mégis csak különösek ezek a semmi-ből lett gazdag emberek.

— Annál megfoghatatlanabb előttem, mivel lehetek szolgálatára.

— Boldogságomra, nagyságos asszonyom, hiányzik nekem valami e mellett a sok fényesség mellett, hiányzik a ...

Van egy valami, ami a legközöségesebb embert is költői hangulatba hozza. Ez a valami belebujt a Márton János szívébe, de megoldást mégsem tudott találni. Nagyot akart mondani, s rátért a prózára megint.

— Igen, — nyögte ki végre — hiányzik nálam a legszebb gyémánt.

— No, azt hittem, a legnagyobb — nevetett a szép asszony. — De különben azt sem szerezhetem meg, édes Márton ur, menjen a perzsa sahhoz, ott talán ...

— Ne értsen félre, nagyságos asszonyom, kimondom hát kereken, a szép Flóra kis-asszony keze, szíve, szerelme hiányzik nekem. No, hála Istennek, csakhogy a végére jutottam — s törülgette verejtékes homlokát.

— Ezt akarta mondani? ... Ezt?! ... Hát miért nem mondta előbb? — s a szép mama hátra vágta magát a pamlagon s nevetett, de úgy, hogy Márton Jánosban meghűlt a vér, s kereste a csilinderét, kereste

az ajtót, hogy futhasson mielőbb, de a legutolsó perczen megszakadt a kacaj.

— Várjon csak, kérem, hova fut? Meggondolta jól a dolgot?

— Ha meggondoltam-e? ... — Még csak most ijedt meg Márton János, mit akar ez az asszony? Ez most bizonyosan úgy áll bosszút rajta, hogy a mennyi kátói van, mind összegyűjti, s akkor ő belőle egy csepp sem marad, felfalják elevenen, hogyan mert olyan magasra nézni?!

— Igen, — szolt egész komolyan Kátóné — meggondolta jól a dolgot? ... Flórának semmije sincs, éppen semmije. Aki elveszi, ki is fogja állítani egészen. Semmije sincs, érti?! ...

— Igen is értem, — fujt egy hatalmasat Márton János, s hozzátette, sokkal bátrabban, egész büszkén, — van nekem. Tehát remélhetek?

A szép mama beszélt, minden gondolkodás nélkül:

— A kezét, azt oda adom, a szívét, a szerelmét nyerve meg maga. A leányok hiuk, a fény elkápráztatja szemüket ... Hogyan mondjam Flórának? mikorra akarná?

— Minél előbb, — gyult ki az arcza Mártonnak — minél előbb, nagyságos asszonyom, minél előbb! ...

— Csak azért, mert akkor jónak látnám a keletyét azonnal megrendelni és még tudja mit, Márton? egy meglepetést kell szerezniük neki, ez mindjárt sokat mozdít a dolgon.

— Mindent, amit csak kíván nagyságos asszonyom, mindent! ...

— Na, hát akkor siessen, két nap múlva van az orvosok bálja, oda akar Flóra menni minden áron. Rendelje meg részére a ruhát, a legszebbet. Legyen az első ajándék oly örömet hozó, hogy önként érezze az a lány, ki lesz neki Márton János.

Szegény Márton, most már a boldogságtól nem kapta az ajtót, s amint betette maga után az ajtót, a valóban még mindig szép mama mosolyogva ült vissza előbbi helyére:

— Most az egyszer felsültem. Azt hittem, engem akar megkérni. No, de se baj, így is jó!

(Vége következik.)

Szerkesztői üzenetek.

Előfizető, Nagy-Enyed. 8—10 nap múlva.
M. J., Alvincz. Sajnálattalunkra mai számunkra elkésve érkezett, jövő számunkban minden bizonynyal.
Kiváncsi, Gyulafehérvár. Nem tudjuk, de nem is sokat törődünk vele.

1849., Maros-Ujvár. Utoljára a vármegyében 1833-ban szerepelt, többi tetteiről nincs tudomásunk.

Nemo, Verespatak. Mar egy ízben kijelentettük, hogy hasonartalmu közleményeit nem közölhetjük.

Szerkesztőség:

Dr. MAGYARI KÁROLY. TÖRÖK BERTALAN.

Kiadó:

Nagyenyedi Könyvnyomda és Papíráru gyár részvénytársaság.

Nyomatott a Nagyenyedi Könyvnyomda és Papíráru gyár részvénytársaság könyvnyomdájában.

664—1897. sz.

Árverési hirdetés.

Alulirt bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t.-ez. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a nagyenyedi kir. járásbíró 1897. évi 4862 számú végzése következtében Müller Mihály ügyvéd által képviselt, a „Nagyenyedi Kisegítő-takarékpénztár“ javára csongvai Náftáli József és társai ellen 850 és 900 frt s jár. erejéig 1897. évi július hó 21-én foganatosított kielégítési végrehajtás útján foglalt és 1636 frtra becsült, Náftáli József és neje Pepinél 2 ökör, 3 tehén, 10 juh, 10 barány, 1 bivaly, 2 borjú, 2 ökör-szekér, 4 eke, 2 borona, 1 kézi eséplőgép rostával, 1 tengerimorzsoló, 10 hordó, 1 varrógép, 366¹/₂ kalangya búzából álló ingóságok nyilvános árverésen eladtnak.

Mely árverésnek a marosújvári kir. bíróság 3311—1897. sz. végzése folytán 1750 forint tőkekövetelés, ennek esedékes 8¹/₂ kamatai és eddig összesen 94 frt 90 krban bíróság már megállapított költségek erejéig Csongvian végrehajtást szenvedő lakásán leendő eszköz-lésére 1898. évi január hó 4. napjának délelőtti 9 órája határidőül kitűzték és ahhoz a venni szándékozók oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t.-ez. 107. és 108. §-a értelmében készpénzfizetés mellett a legtöbbet ígérőnek becsaron alul is el fognak adatni.

Kelt Maros-Ujvárt, 1897. évi nov. hó 26. napján.

Dergán János,
kir. bírósági végrehajtó.

1319 1—1

Pályázat

szőlőpózna és karóra.

Alulirt igazgatóság a tordai állami amerikai szőlőtelep részére szállítandó póznak és karókra pályázatot hirdet.

Szükséges: 1. 5.5 m hosszú, a tövétől számítva 20 cm. magasságban 12 cm. átmérőjű 2850 drb hántott kocsányos vagy kocsánytalan tölgyfa pózna.
2. 22800 drb 70 cm. hosszú, 6—7 cm. vastag hántott gömbölyű tölgyfa ezövek.

3. 25650 drb. 2.5 m. hosszú, 7—8 cm. vastag, hasított tölgyfa karó.

Feltételek: 1. Az 50 kros bélyeggel ellátott zárt ajánlatok alóli igazgatóság címére 1898. január 31-ig benyújtandók.
2. A szállítás a tordai állami amerikai szőlőtelepre 1898. év július végéig eszközrendő.

A nagyenyedi
m. kir. vinczellériskola
igazgatósága.

1316 2—3

Haszonbérlet.

Az özvegy Nagy Andorné tulajdonát képező, Fugad, Asszony-népe és M.-Bénye községek határára levő 300 holdnyi

tagositott birtok

1898. évi január 13-án kezdődőleg 6 évre árverés útján haszonbérbe fog adatni.

Az árverés 1897. december 19-én d. e. 9 órakor Nagy-Enyeden, dr. Jeney Elek ur ügyvédi irodájában lesz megtartva, hol a részletes feltételek is megtekinthetők.

1317 2—3

Van szerencsém a művelt partoló közönséggel tudatni, hogy

karácsonyi és újévi játékszereim,

minden nem- és korbéliek számára alkalmasak, igen nagy választékban megérkeztek, közöttük igen dúsz választékban hasznos cikkeket leszállított áron kiárusítok, u. m. dominó, sakk, várjáték, harang-kalapács, „Poesie” emlékkönyvek, **korcsolyák** minden fajban.

Ez évadra a háztartásnál teljesen nélkülözhetetlen cikkekből is nagyobb mennyiséget hoztam, melyeket szinte a rendes áron alól árusítok el az évad tartama alatt, u. m. **majolika ozsonna-tányérok**, gyümölcs- és befőttes tálak, torta-tartók, **alpacca gyertyatartók nehezek, evő, kávé és feketekávé, u. m. leves- és tejmerő kanalak**, thea-szűrők, thea-kannák, **kávé-főzők porcelán, zománcos kék és nikkell**, zsolnai piros majolika lábasok és vizes-kannák, nikkell fazekak, lábasok és leveses tálak, szóval a háztartáshoz való összes cikkeket leszállított áron ajánlom, végül, hogy a **kenyér** drágaságán segítve legyen, sikerült egy nagyobb mennyiségű **kávé-vételem** és ez által **kitünő** jó, tiszta ízű kávé-t igen dusan szaporit, 2 frt 10 kr helyett

1 frt 50 krért

szolgálok tisztelt vevőimnek.

Karácsonyi és újévi ajándékból kirakataim 1—2 nap múlva készen lesznek, melyeknek megtekintésére igen tisztelt vevőimet megkérem. Egyben van szerencsém 26 éves becses pártfogásukért alázatos köszönetet mondani, alázatosan kérve, hogy részemre továbbra is fenntartsa. Boldog ünnepeket kívánva,

teljes tisztelettel

BISZTRICSÁNY LAJOS.

1028 39—52

Ujságírók lapja!

BUDAPESTI NAPLÓ.

Ujságírók lapja!

A magyar sajtóban páratlan az a siker, amelyet a

Budapesti Napló

aratott és az egész világ sajtójában példa nélkül való, hogy egy szerkesztőség maga alapított volna és adna ki politikai napilapot.

A BUDAPESTI NAPLÓ

a szerkesztőség tulajdona, nem adta magát semmiféle vállalkozás rendelkezéssel alá **Független** tehát és szókimondó fellelé is, lefele is minden irányban. **Az igazi szabadelvűségnek** sok diadala fűződik már a **BUDAPESTI NAPLÓ** pályájához és a reakzionárius törekvések kudarcra megannyian a **BUDAPESTI NAPLÓ** egy-egy sikeret jelentik.

A BUDAPESTI NAPLÓ KARÁCSONYI ALBUMA.

amelyet a szerkesztőség karácsony napjára kivétel nélkül a lap minden előfizetőjének, az ujonnan belépőknek is megküld, olyan irodalmi remek, amely az ország határain is messze tulmenő feltűnése tart számot.

A huszadik század asszonya.

Ez az a kérdés, amelyről a világirodalom legragyogóbb nevéi nyilatkoznak a Budapesti Napló albumában. közvetlenül a Budapesti Napló közönsége számára készült cikkében.

Iván, ifjabb Ábrányi Kornél nagyszabásu remek költői elbeszélése követi ezt a remek cikksorozat.

A Budapesti Napló írásban és képben az album befejező része.

A Budapesti Napló főszerkesztője: **Vézi József.**

A Budapesti Napló felelős szerkesztője: **Braun Sándor.**

A Budapesti Napló belső dolgozói:

Ábrányi Emil, ifj. Ábrányi Kornél, Clair Vilmos, Cerri Gyula, Erős Gyula, Fái Béla, Gergely István, Holló Marton, Horváth Elemér, Janovics Pál, dr. Kovács Jenő, Lyka Károly, Márkus József, Merkl Adolf, dr. Márton Miksa, Molnár Ferencz, Pekár Gyula, dr. Soltész Adolf, Sváb Tivadar, Thury Zoltán. — A szerkesztőséghez csatlakozik a külső munkatársak, cikkkirók és tárczaírók díszes sora.

A Budapesti Napló

rovatai gazdagok, értesülései kitünők. Az egész ujság friss, eleven, temperamentumos és minden rovatában az izlést, az előkelőséget és a megbízhatóságot ismeri legfőbb törvényének.

Előfizetés: egész évre 14 frt, félévre 7 frt, negyedévre 3 frt 50 kr, egy óra 1 frt 20 kr.

Mutatványszámokat nyolcz napig ingyen küld a kiadóhivatal.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: IX. Üllői-ut 15. szám.

Olvassa mindenki az ujságírók lapját: a **BUDAPESTI NAPLÓT!**

1318 1—3